Б е к и т е м и н
Кочкор райондук Билим берүү бөлүмү
202 2-жылдын « 05 » сентябрь
№ 920 буйругу менен

« Кызыл-Дөбө орто мектеби »
м е к е м е с и н и н

У С Т А В Ы

1. **Жалпы жоболор**
2. **Жалпы билим берүү уюмунун ишин уюштуруу, предмети ж-а максаты**
3. **Билим берүү процессии жана башка кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси, тартиби**
4. **Билим берүү процессинин катышуучулары**
5. **Окуучулардын жана ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрдүн) укуктары жана милдеттери**
6. **Жалпы билим берүү уюмун башкаруу, анын органдары, алардын компетенциясы, башкаруу тартиби жана жоопкерчилик**
7. **Жалпы билим берүү уюмуна кабыл алуунун жана чыгаруунун тартиби**
8. **Көзөмөлчүлүк кеңеш**
9. **Мүлк жана материалдык-финансылык каражаттар**
10. **Бюджеттик каражаттардын чыгашасы жөнүндө коомдук угууларды өткөрүүнүн тартиби**
11. **Эл аралык кызматташтык**
12. **Уставга өзгөртүүлөрдү, толуктоолорду киргизүү тартиби**
13. **Жалпы билим берүү уюмун жоюу жана өзгөртүп уюштуруу**

1. Жалпы жоболор

1.1. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси мамлекеттик менчикте турган, билим берүү системасынын укугун пайдаланууга мүмкүнчүлүгү бар бардык балдарга акысыз негизги башталгыч, негизги орто жана жалпы орто билим берүүчү мекеме болуп саналат.

1.2. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин уюштуруучусу болуп Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги эсептелинет.

1.3. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси өзүнүн ишмердүүлүгүндө Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө мыйзамын”,”Көзөмөлчүлүк кеңеши жөнүндө” жобосун, Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинети тарабынан бекитилген “Жалпы билим берүү уюму жөнүндө” типтүү жобосун, “Жалпы билим берүүчү уюмдарда кошумча билим берүү кызматтары жөнүндө” жобосун, ”Мектепке чейинки билим берүүчү уюмдарга барбаган балдарды мектепке даярдоо жөнүндө”токтомун, Кыргыз Республикасында жалпы мектептик билимдин мамлекеттик билим берүү стандартын, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларын, Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдер жана макулдашуулар, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын курамдык бөлүгү болуп саналган эл аралык укуктун жалпы таанылган принциптерин жана нормаларын, өзүнүн уставын жетекчиликке алат.

1.4. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси мамлекеттик каттоодон өткөн учурдан тартып, юридикалык жак катары уставы, мамлекеттик жана расмий тилде жазылган Кыргыз Республикасынын герби түшүрүлгөн мөөрү, бурч–мөөрү (штампы), бланктары, банк уюмдарда валюталык ж.б. эсептөө счеттору, оперативдик башкарууда өзүнүн обочолонгон мүлкү болот жана уставга ылайык ага ээлик кылат.

1.5. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси өзүнүн атынан мүлктүк жана мүлктүк эмес жеке укуктарды ала алат. Граждандык иш жүргүзүүгө катыша алат. Сотто доогер жана жоопкер болот. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган каалаган бүтүмдөрдү түзүүгө укуктуу.

1.6. Жалпы билим берүү уюмунун ишкердик убактысы чектелбейт.

1.7. Жалпы билим берүү уюмунун толук фирмалык аталышы: мамлекеттик тилде – **« Кызыл-Дөбө орто мектеби»** мекемеси, расмий тилде – Учреждение **«Средняя школа Кызыл-Добо».**

1.8. Юридикалык дареги: Кыргыз Республикасы, Нарын облусу, Кочкор району, Кызыл-Дөбө айылы, Алыке уулу Самсалы атындагы көчөсү №17.

2. Жалпы билим берүү уюмунун ишин уюштуруу, предмети жана максаты.

2.1. « Кызыл-Дөбө орто мектеби» мекемеси – мамлекеттик менчикте турган, үзгүлтүксүз билим берүү системасынын негизги бөлүгү болуп саналып, мамлекет тарабынан кепилдик берилген милдеттүү жана акысыз жалпы башталгыч жана жалпы негизги билим алууну, ошондой эле акысыз жалпы орто билим алуу боюнча Кыргыз Республикасынын жарандарынын укугун ишке ашыруу үчүн шарттарды түзүү максатында уюшулат.

2.2. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесинин иши төмөнкү принциптерге негизделет:

- республиканын бардык жарандарынын сапаттуу билим алуу укуктарына теңдиги;
- гумандуулук жана жалпы адамзаттын баалуулуктарынын артыкчылыгы;
- жарандуулук жана патриоттук;
- билим берүү процессинин ырааттуулугу жана үзгүлтүксүздүгү;
- окутуунун динден тышкары мүнөзү;
- академиялык эркиндик жана ак ниеттик;
- жоопкерчиликтик жана натыйжалуулук.

2.3. «Кызыл-Дөбө орто мектеби» мекемесинин негизги максаттары болуп мамлекеттик билим берүү стандарттарын аткаруунун жана турмуштук компетенцияларына жетишүүнүн негизинде окуучулардын инсандык жалпы маданиятын калыптандыруу, кесиптик билим берүү программаларын аң-сезимдүүлүк менен тандоо жана андан ары өздөштүрүү үчүн негиз түзүү, жарандуулукка тарбиялоо, адамдын укуктары менен эркиндигин урматтоо, толеранттуу болуу, Мекенин, үй-бүлөсүн жана курчап турган айлана-чөйрөнү, эмгекти сыйлоо, сергек жашоо адаттарын калыптандыруу эсептелинет.

2.4. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси адамдын, коомдун, мамлекеттин кызыкчылыктары үчүн окуучуларды окутууну жана тарбиялоону жүргүзүп, инсандын ден-соолугун сактоону камсыздаган жана ар тараптан өнүгүүсүнө, анын ичинде өз алдынча жана кошумча билим алуу зарылчылыгын канааттандыруу боюнча дагы ылайыктуу шарттарды түзөт.

2.5. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жалпы башталгыч, жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнүн сапаты, билим берүү жана тарбиялоо процессин уюштурууда окуучулардын жашына жараша психологиялык жана физиологиялык өзгөчөлүктөрүнө, шыктуулуктарына жана жөндөмдөрүнө колдонулуучу тариздердин, усулдардын жана каражаттардын шайкештиги, алардын өмүрлөрү жана ден-соолуктарын коргоо ченемдери жана эрежелери боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте жоопкерчилик тартат.

2.6. Билим алуунун бардык тариздеринде конкреттүү негизги жалпы билим берүү программасынын чегинде бирдиктүү "Мамлекеттик билим берүү стандартына" ылайык иштейт.

2.7. Билим берүү уюму Кыргыз Республикасынын өкмөтү бекиткен тартип боюнча мамлекеттик аттестациядан (аккредитациядан) өтөт.

2.8. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесинде класстардын саны жарандардын тапшырган арыздарына жана жалпы билим берүү уюмдарында окуучулардын гигиеналык талаптарды сактоо менен комплектүүсү тууралуу санитардык-тазалык эрежелери менен класстардын толукталышынын чектүү ченемдердин негизинде жалпы билим берүү процессин жүргүзүү үчүн түзүлгөн шарттарга байланыштуу болот.

2.9. Билим берүү уюмунун класс-комплектеринин толукталышынын чектүү ченемин Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинети аныктайт. Чакан комплектүү жалпы билим берүү уюмунун класстарынын толукталышы тийиштүү шарттар жана каражаттардын болушуна жараша белгиленет.

2.10. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси окуучулардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) сураныччтары боюнча Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актысынын негизинде акы төлөнүүчү узартылган топторду ачууга укуктуу.

2.11. Жалпы орто билим берүү уюму окуучулардын керектөөлөрүн ар тараптуу канаттандыруу максатында кошумча билим берүү кызматтарын көрсөтүүнү жүзөгө ашырууга укуктуу.

Кошумча билим берүү кызматтарынан түшкөн каражаттар билим берүү процессин өнүктүрүүгө жана өркүндөтүүгө, жалпы орто билим берүү уюмунун окуу базасын чыңдоого, педагогдордун жана окуучулардын иштерине түрткү берүү үчүн жумшалат.

Кошумча билим берүү кызматы Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамы жана Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн токтому менен бекитилген “Жалпы орто билим берүүчү уюмдарда кошумча билим берүү кызматтары жөнүндө” жобого ылайык жүзөгө ашырылат.

Кошумча билим берүү программалары жана кошумча билим берүү кызматы окуучулардын жана ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдуктары менен тийиштүү шарттар түзүлсө өткөрүлөт.

2.12. Окуучулардын акысыз медициналык тейлөөсүн саламаттыкты сактоо органдары тарабынан жалпы билим берүү уюмуна атайын бекитилген медициналык кызматкер жүргүзөт. Эгерде жалпы билим берүү уюмдарында медициналык кызматкер жок учурда мекеме жайгашкан дарек боюнча ФАП,ҮДТ нын кызматкерлери КРнын “Кыргыз Республикасында жарандардын саламаттыгын сактоо жөнүндө” мыйзамына ылайык жүргүзүлөт. Жалпы билим берүү уюмунун администрациясы менен бирдикте медициналык кызматкер да алдын-ала дарылоо иш-чараларын жүргүзүү, окуучулардын санитардык-тазалык ченемдери, тамактануууларынын сапаты жана режими боюнча жоопкерчилик тартат.

Медициналык кызматкердин иш жүргүзүшү үчүн жалпы билим берүү уюмунда атайын бөлмө каралат, ошондой эле медициналык кызматкердин билдирмеси боюнча билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы ар кандай оорулардын алдын алуу иштерин жүргүзөт жана дарылоо каражаттары менен камсыздайт.

2.13. Жалпы билим берүү уюмунда окуучулардын тамактануусун уюштуруу КРнын өкмөтүнүн токтому менен аныкталган шартта жүзөгө ашырылат.

Ысык тамак жалпы башталгыч билим берүү 1-4-класстарында окуп жаткан окуучуларга жумасына 5 күнгө уюштурулат. Ысык тамакты уюштуруу КРнын Республикалык,тийиштүү жергиликтүү бюджеттен тышкары кошумча жалпы билим берүү уюмунун көзөмөлчүлүк кеңеши тарабынан тартылган каражат жана ата-энелердин демөөрчүлүгү менен каржыланат.

Ысык тамакты уюштуруу КРнын мыйзамдары тарабынан негиз болгон учурда, бюджеттик жана бюджеттен тышкары, ысык тамакты уюштуруу боюнча тендер өткөрүлөт.

Өткөрүлгөн тендердин жыйынтыгына ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан бекитилген көрсөткүчтөрдүн негизинде жалпы орто билим берүү уюму жана тендердин жеңүүчүсү ортосунда түзүлгөн келишимге ылайык жүргүзүлөт.

2.14. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинде балдардын психикалык жана физиологиялык деңгээлинин окууга толук даяр эместигин жоюу максатында алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) сураныччтарын эске алып, уюштуруучунун макулдугу менен Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде компенсациялуу окутуу класстары ачылышы мүмкүн.

2.15. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинде уюштуруучусунун макулдугу боюнча Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде акыл-эсинде жана дене түзүлүшүндө кынтыгы бар окуучулар үчүн атайын (коррекциялоочу) класстары ачылышы мүмкүн.
Окуучуларды атайын (коррекциялоочу) класстарга которуу (жиберүү) алардын ата- энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугу менен психологиялык-медициналык-педагогикалык консультациянын корутундусу боюнча Кочкор райондук билим берүү бөлүмү тарабынан Кыргыз Республикасына тийиштүү мыйзамдарына ылайык жүргүзөт.
2.16. Жалпы башталгыч жана жалпы негизги билим берүү күндүзгү таризде жүзөгө ашырылат. Окуучулардын физиологиялык жана психологиялык акыбалдарына байланыштуу жалпы билим берүү программалары үй-бүлөлүк жана жекече билим алуу тариздеринде өздөштүрүлүшү мүмкүн.
Жалпы билим берүү уюмунун бардык баскычтарында негизги жалпы билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн окуучулар өз алдынча билим алуу таризин -экстернатты - колдоно алышат. Күндүзгү-сырттан (кечки) билим алуу таризи жалпы билим берүү уюмунун 6-11 (12)-класстарында ишке ашырылышы мүмкүн. Үй-бүлөлүк, жекече, күндүзгү-сырттан (кечки) билим алуу, экстернат же ар кандай тариздердин айкалышкан түрүндөгү жалпы билим берүү программаларынын өздөштүрүү шарты жана тартиби уюштуруучусу же уюштуруучулары (мындан ары - уюштуруучу) тарабынан аныкталат жана окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен түзүлгөн келишимге ылайык жүзөгө ашырылат.
2.17. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси уюштуруучунун же ал ыйгарым укук берген органдын макулдугу боюнча юридикалык жак же филиал статусу бар түзүмдүк бөлүмдөрүн түзүп, аларды өз алдынча мүлк менен камсыздайт. Түзүмдүк бөлүмдөр өзүнүн түзүмдүк бөлүмдөрүн ачууга укуксуз.
Юридикалык жак же филиал статусун алган түзүмдүк бөлүмдөр Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте мамлекеттик каттоодон өтүшөт.
“Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин түзүмдүк бөлүмдөрүнүн мамлекеттик аттестациясы (аккредитациясы) Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде өткөрүлөт.
2.18. Берилген ишеним каттын негизинде иш алып барган түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилеринин дайындалышы ушул уставга ылайык жүргүзүлөт.
2.19. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жана келишимдин негизинде кесиптик уюмдарын жана бирикмелерин (педагогикалык ассоциацияларды, союздарды, окутуу-усулдук бирикмелерди ж.б. кеңештерди жана уюмдарды) түзүүгө жана (же) алардын иштерине катышууга укуктуу.

3. Билим берүү процесси жана башка кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси, тартиби.

3.1. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси билим берүү процессин негизги жалпы билим берүү программаларынын деңгээлдерине ылайык мектептик билим берүүнүн үч баскычында жүргүзөт:
- жалпы башталгыч билим берүү - 1-4-кл.-р; (окутуунун ченемдик мөөнөтү– 4 жыл)
-жалпы негизги билим берүү–5-9-класстар; (окутуунун ченемдик мөөнөтү – 5 жыл)
-жалпы орто билим берүү – 10-11-класстар.(окутуунун ченемдик мөөнөтү – 2 жыл)

1-баскыч – беш күндүк иш жумасы.
2-баскыч – беш күндүк иш жумасы.
3-баскыч – беш күндүк иш жумасы.

3.2. Жалпы билим берүү уюмуна 6-7 жашка толгон балдар кабыл алынат, ар бир класста окутуунун узактыгы бир окуу жылынан кем эмес.

3.3.Башталгыч жалпы билим берүүнүн милдеттери болуп окуучуларды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү, алардын окуудагы, жазуудагы жана саноодогу жалпы билүүлөрү менен жөндөмдөрүн, логикалык ой жүгүртүү элементтерин жана таанып-билүү ишин, өз алдынча билим алуунун жана өзүн-өзү уюштуруунун жөнөкөй ыкмаларын, жүрүм-турум жана сүйлөөнүн маданиятын, өздүк тазалыгынын негиздерин жана жашоонун сергек адаттарын өздөштүрүү эсептелет. Жалпы башталгыч билим берүү негизги жалпы билим алуу үчүн база болуп саналат.

3.4. Жалпы негизги билим берүүнүн милдеттери болуп окуучуларды инсан катары тарбиялоо, түзүү ж-а калыптандыруу үчүн социалдык жактан өзүн-өзү аныктоого, өз алдынча иш тажрыйбасын өздөштүрүүгө жана өзүн-өзү көзөмөлдөөгө багытталган шыктарын жана компетенцияларын өнүктүрүү эсептелет. Жалпы негизги билим берүү жалпы орто билим, башталгыч жана орто кесиптик билим алуу үчүн база болуп саналат.

3.5. Жалпы орто билим берүү жалпы билим берүүнүн аяктоочу этабы болуп, окуучулардын туруктуу компетенцияларын жана чыгармачылык шыктарын өнүктүрөт, ошондой эле дифференцияланган окутуунун жана кесипти же эмгектенүүнү аң-сезимдүү тандоо үчүн даярдоонун негизинде өз алдынча окуу көнүгүүлөрүн калыптандырууну камсыздайт.

3.6. Жалпы билим берүү уюмундагы Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамы аныктаган экстернат таризинен тышкары тездетилген окутуу программалары боюнча жалпы орто билим берүүгө жол берилбейт.

3.7. Акыл-эсин жана (же) дене түзүлүшүн коррекциялоого муктаж балдар үчүн атайын жалпы билим берүү уюмдарынын окутуу мөөнөтү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.

“Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинде тийиштүү шарттар болсо окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтарына ылайык ар кандай окутуу профилдерин жана багыттарын киргизүү мүмкүн.

3.8. Конкреттүү жалпы билим берүү уюмунда жалпы орто билим берүүнүн мазмуну мамлекеттик билим берүү стандарттарынын жана негизги жалпы билим берүү программаларынын негизинде аныкталып, жалпы билим берүү уюму өз алдынча ишке ашырат. Жалпы орто билим берүү уюму мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык өз алдынча иштеп чыккан модификацияланган жалпы билим берүү программаларынын экспертизасын педагогикалык багытта иштеген илимий-изилдөө институту өткөрөт.

3.9. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин окутуу тили – мамлекеттик жана орус тили. Жалпы билим берүү уюму Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили деп аныкталган кыргыз тили жана орус тили мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык окутат. Интеграцияланган сабак менен окутулат. Кыргыз Республикасында расмий тили катары орус тили, ошондой эле бир чет тил, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (мындан ары - Билим берүү министрлиги) бекиткен Базистик окуу планына ылайык окутулат.

3.10. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин тийиштүү шарттары (педагогикалык кадрлар, окутуу-усулдук каражаттар, материалдык-техникалык жабдуулар ж.б.) болсо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, негизги жалпы билим берүү программаларынан тышкары да кошумча билим берүү программаларын ишке ашыра алат жана кошумча билим берүү кызматын (келишимдин негизинде) көрсөтө алат.

3.11. Билим алуунун формалары күндүзгү, күндүзгү-сырттан (кечки), сырттан окуу, дистанциялык (аралыктан), экстернат, ошондой эле үй-бүлөлүк жана жекече окутуу тийиштүү шарттар (педагогикалык кадрлары, окуу методикалык, материал-дык техникалык камсыз кылуу ж.б.) болгондо жалпы билим берүү уюмдары тарабынан КРнын мыйзамдарынын талаптарына ылайык өз алдынча аныкталат.

3.12. Жалпы билим берүү программасынын конкреттүү чегинде билим алуунун бардык формалары үчүн сабак боюнча бирдиктүү стандарт колдонулат.

3.13. Билим берүүнүн мектептик баскычтары боюнча окуу жылынын мезгил өлчөмү

- Башталгыч, жалпы билим берүүнүкү – 34 апта; (1-класстар үчүн 33 аптаны түзөт)
- Негизги жалпы жана жалпы орто билим берүү күнү – 34 окуу аптаны түзөт.

Баскычтар боюнча окуп жаткандардын максималдуу апталык окуу жүгү:

Башталгыч жалпы билим берүү;

- 1-класска 20 сааттан көп эмес;
- 2-класста 23 сааттан көп эмес;
- 3-класста 25 сааттан көп эмес;
- 4-класста 26 сааттан көп эмес;

Негизги жалпы билим берүү;

- 6-9-класстарда 35 сааттан көп эмес;

Жалпы орто билим берүү;

- 10-11-класстарда 33 сааттан ашпоо керек.

3.14. Жалпы билим берүүчү уюму акы төлөмө негизде төмөнкү багыттар боюнча кошумча кызматтар сабактарды көрсөтүүгө укуктуу:

- Билим берүүчү (базистик окуу пландарынан сырткары окуу сабактары);
- чет тили;
- информатика жана эсептөө техникасынын негиздери (ИЭТН);
- узартылган күн тобу;
- мектепке чейинкилер үчүн даярдоо курстары;
- ЖОЖдорго тапшыруучулар үчүн даярдоо курстары;
- логопедиялык, психологиялык жана дефектологиялык жардам;
- культурологиялык (дүйнөлүк көркөм маданият, манас таануу, айтматов таануу, риторика, этика, мекен таануу, дүйнөлүк цивилизациялар тарыхы, этнография ж.б)
- көркөм-эстетикалык (көркөм өнөрканалар, музыкалык студия, театралдык студия, бий студиясы, шуру тизүү ийрими, лепка ж.б.);
- спорттук (атуу, сүзүү, күрөш, ушу, таэквандо, теннис ж.б.);
- экологиялык, биологиялык (курчап турган чөйрөнүн экологиясы, жандуу предметтердин экологиясы, валеология ж.б.);
- туристтик жер таануу;
- экономикалык укуктук (бизнес-клуб, колдонмо экономика);
- спорттук технологиялык (автотранспорт каражаттарын айдоо, авто иши, спорттун техникалык түрлөрү боюнча спорттук секциялар).

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык кошумча билим берүү кызматтарынын тизмеги кеңейтилиши мүмкүн. Кошумча кызматтагы предметтер кеңейтилген учурда жалпы орто билим берүү уюму Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин тизмесине ылайык кошумча предметтер боюнча окутууну жүзөгө ашыра берет.

Акы төлөмө билим берүү кызматы жалпы билим берүү уюму менен окуучулардын ата-энелеринин же башка мыйзамдуу өкүлдөрүнүн ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде өзүнчө түзүлгөнсабактардын жүгүртмөсү менен сабактан кийинки учурда, ишемби күнү ата-энелердин же мыйзамдуу өкүлдөрүнүн каалоосу боюнча окуучуларга көрсөтүлөт.

Жалпы билим берүү уюму тарабынан көрсөтүүчү кошумча кызматтарга төмөнкүлөр кирбейт:

- базистик окуу пландарын ишке ашырууда класстарды чакан топторго бөлүү;
- Жалпы орто билим берүүчү уюмдун статусуна ылайык мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизги билим берүү программаларынын алкагында көрсөтүлүүчү кызматтар:

- Негизги билим берүү программалары үчүн бөлүнгөн сааттардын эсебинен тандоо боюнча курстар, жеке жана топтук сабактар.

Жалпы орто билим берүү уюмунда (кечки), сырттан окуу, дистанциялык (аралыктан), экстернат, ошондой эле үй-бүлөлүк жана жекече окутуу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген жылдык окуу пландардын жана стандарттын негизинде ишке ашырылат.

3.15. Жалпы билим берүү уюмдары балдардын жана өспүрүмдөрдүн ар кандай таламдар менен муктаждыктарын толук канаттандыруу, бош убактарында эс алуусун уюштуруу, ден соолугун чыңдоо, кесиптик багыт берүү, инсандык адеп-ахлактык жана интеллектуалдык жактан жетилтүү максатында маданий-эстетикалык, табигый-илимий, экологиялык-натуралисттик, техникалык, спорттук ж.б. багыттагы мектептен тышкары билим берүүчү уюмдар тармагы аркылуу жүзөгө ашырууга укуктуу.

3.16. Жалпы орто билим берүү уюму тарабынан мектепке чейинки билим берүүчү уюмдарга барбаган балдарды мектепке даярдоо КРнын" Мектепке чейинки билим берүүчү уюмдарга барбаган балдарды мектепке даярдоо жөнүндө" токтомго ылайык, андагы шарттарды так аткаруу менен жүзөгө ашырылат.

3.17. Билим берүү программалары окуп жаткандардын муктаждыктарын жана мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен күндүзгү, күндүзгү-сырттан окуу (Кечки жана нөөмөттүк), сырттан окуу, экстернат, ошондой эле үй-бүлөлүк жана үйүндө окутууну кошуп алганда жекече мектепке чейинки, мектептик жана мектептен тышкаары деңгээлдеги билим берүү формаларында өздөштүрүлөт.

3.18. Ден-соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү окуучулар атайын билим берүү, инклюзивдик билим берүү же үйдө билим берүү формаларында билим алууга укуктуу.

3.19. Кесиптик окуу жайлар менен келишимдик негизде окуучуларды кесипке даярдоо кошумча кызматы көрсөтүлөт. Ага жалпы билим берүү уюму окуу процессин жүргүзүүгө шарт түзөт.

3.20. "Кызыл-Дөбө жалпы орто билим берүүчу мектеби" мекемеси Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актыны жетекчиликке алып, баа коюу системасын, окутуунун жана тарбиялоонун тариздерин, ыкмаларын жана усулдарын, ошондой эле окуучулардын которуу сынактарынын мезгилдүүлүгүн жана тариздерин тандоого укуктуу.

3.21. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесинде Базистик окуу планынын негизинде иштелип чыккан иш окуу планы боюнча билим берүү процесси өткөрүлөт. Окуучулардын окуу жүктөмү чектелген жүктөмдүн ченеминен ашпаш керек жана Базистик окуу планынын окуу сабактарын окутууга бөлүнгөн сааттарынын санынан төмөн болбош керек.

Башталгыч мектеп үчүн аптада беш күндүк, негизги жана орто мектептер үчүн аптада алты күндүк иш режими билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы менен макулдашылат. Окуучулардын сабактарынын режими Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамына ылайык төмөндөгүчө аныкталат: I смен менен окутулуп, I смен - жайкы мезгилде саат 8.30дан 13.35ге чейин, кышкы мезгилде саат 9.00дөн 14.05ге чейин.

3.22. Жалпы билим берүү уюмдарында окуу жылы 1-сентябрдан башталат.

Мектепте билим берүүнүн I-II-III баскычтарында окуу жылынын созулушу, мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясынын мөөнөттөрүн эсептебегенде, 34 аптадан кем эмес, ал эми биринчи класста - 33 аптаны түзөт. Окуу жылынын ичинде каникулдардын созулушу 30 календардык күндөн кем эмес, жайында 14 календардык күндөн кем эмести түзөт. Биринчи класстын окуучуларына окуу жылынын ичинде кошумча бир апталык каникулдар берилет. Жалпы билим берүү уюмунун биринчи, он биринчи класстарда сабактын созулушу 45 минутаны түзөт.

Жалпы билим берүү уюму жылдык (календардык) окутуу жүгүртмөсүн билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы менен макулдашып, бекитет.
3.23. Мамлекеттик билим берүү саясатын ишке ашырган жалпы билим берүү уюмдарынын ишин мамлекеттик контролдоону билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган жана Кочкор райондук билим берүү бөлүмү жүргүзөт.
3.24. Жалпы орто билим берүүнүн сапатынын кепилдигинин негизги таризи болуп жаңы типтеги жалпы билим берүү уюмдарынын аныкталган тартипте беш жылда бир жолу өткөрүлүүчү мамлекеттик аттестациясы (аккредитациясы) эсептелинет.

4. Билим берүү процессинин катышуучулары

4.1. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин окуу процессинин катышуучулары болуп окуучулар, педагогикалык кызматкерлер (мындан ары - мугалимдер) жана окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) эсептелинет.
4.2. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесине бекитилген аймакта жашаган окуу жашындагы балдардын жана өспүрүмдөрдүн бардыгы арыздарынын жана аныкталган үлгүдөгү медициналык маалым каттарынын негиздеринде мектепте билим берүүнүн бардык баскычтарына кабыл алуулары сыноосуз, акчалай жана башка төлөмдөрсүз өткөрүлөт.
4.3. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси кабыл алып жатканда окуучуларды жана алардын ата-энелерин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) өзүнүн уставы жана окуу процессин жөнгө салуучу башка да жердиктүү документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

5. Окуучулардын жана ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрдүн) укуктары жана милдеттери:

5.1. Окуучулар төмөнкүлөргө укуктуу:
- жалпы билим берүү уюмун алган билимине жана курагына жараша ар кайсы этабына окууга кирүүгө жана билим алуунун таризин тандоого;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын деңгээлинде милдеттүү жана акысыз жалпы башталгыч, жалпы негизги жана акысыз жалпы орто билим алууга;
- кошумча билим берүү кызматын, анын ичинде акы төлөнүүчү да таризде алууга;
- жалпы билим берүү уюмунун китепканасынын, маданияттык-спорттук жана өндүрүштүк базасын пайдаланууга;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары аныкташкан тартиптер боюнча бекер тамактанууга жана медициналык тейлөөгө, жүргүнчү автотранспортто жүрүүнүн жеңилдиктерин пайдаланууга;
- Окуучулар өз эрки менен мектептеги ар-кандай ийримдерге, студияларга ж.б. окуучулардын уюмдарына катышууга;
- Өмүр коопсуздугун жана ден-соолугун чыңдоо үчүн окутууга түзүлгөн шарттар-дан пайдаланууга;
- уставда аныкталган таризде жалпы билим берүү уюмун башкарууга катышууга;
- балдар уюмунун ишин уюштурууга жана ага катышууга;
- инсандык кадыр-баркты урматтоого жана маалымат эркиндигине, өзүнүн жеке көз карашын жана ынанымдарын эркин айтууга;
- жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнү аяктаганда мамлекеттик үлгүдөгү билими жөнүндө документтерин өз учурунда алууга ж.б. укуктуу.

5.2. Окуучулар төмөнкүлөргө милдеттүү:
- Окуучулар жалпы билим берүү уюмунда тырышчаактык менен ар тараптуу билим алууга умтулууга, өзүн үлгүлүү алып жүрүүгө, мектептин коомдук иштерине активдүү катышууга;
- жалпы билим берүү уюмунун уставын тутууга жана аткарууга;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарынын деңгээлинде жалпы

билим берүү программаларын өздөштүрүүгө;
- Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган кыргыз жана башка да улуттардын салттарын, жалпы билим берүү уюмунун башка окуучуларынын жана кызматкерлеринин ар-намысын жана кадыр-баркын урматтоого;
- ички тартипти сактоо боюнча жалпы билим берүү уюмунун, анын ичинде мектептик кийим формасынын талаптарын аткарууга;
- окуучулар үчүн тиешелүү эрежелерди сактоого;
- сабак учурунда сабакка толук катышууга жана сабакка кечикпей келүүгө;
- сабак учурунда мечитке жана даават сапарына чыкпоого;
- жалпы билим берүү уюмунун мүлкүнө этиеттик мамиле кылууга милдеттүү.

5.3. Окуучуларга тыюу салынат.
- ок атуучу, ок атпоочу (бычак, маки) ж.б. денеге зыян келтирүүчү куралдарды мектепке алып келүүгө, пайдаланууга же бирөөгө берүүгө;
- спирттик ичимдиктерди ичип, тамеки тартууга, уулуу жана наркотикалык заттарды пайдаланууга;
- өрт чыгуучу жана жардыруучу заттарды мектепке алып келүүгө;
- коркутуп-үркүтүү максатында күч колдонууга, рекетчилик кылууга;
- диний экстремисттик багыттагы китептерди, баракчаларды, электрондук сактагыч маалымат булактарын алып келүүгө жана таратууга;
- өз айланасындагыларга коркунуч келтирүүчү ар кандай иштерди уюштурууга.

5.4. Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жана жалпы билим берүү уюмунун уставы менен окуучулардын кошумча укуктары жана милдеттери аныкталышы мүмкүн.
- "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесиндеги тартип окуу процессинин бардык катышуучуларын инсандын кадыр-баркын урматтоосунун негизинде жолго салынат. Окуучуларга карата кара күч жана психикалык зомбулук ыкмаларын колдонууга кескин тыюу салынат;
- "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси окуучулардын жана ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугусуз жалпы билим берүү программаларында жана Базистик окуу планында каралбаган жумуштарды аткарууга жол берилбейт;
- Окуучуларды коомдук-саясий жана диний партиялар менен уюмдарга, аскердик түзүлүштөргө кирүүсүнө (өтүүгө), ошондой эле ушул партиялар менен уюмдардын иштерине, агитациялык кампаниялар менен саясий акцияларына катышуусун мажбурлоого жол берилбейт;
- Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясы менен аяктайт. Тийиштүү класстардын негизги жалпы билим берүү программаларын толук өлчөмдө өздөштүргөн окуучулар жалпы билим берүү уюмунун педагогикалык кеңешинин чечими боюнча кийинки класска которулат. Өткөн класстын (баскычтын) негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрбөгөн окуучулардын Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамына ылайык жалпы билим берүү уюмунун кийинки классында (баскычында) окуусуна жол берилбейт.
- Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өткөн жалпы билим берүү уюмунун бүтүрүүчүсүнө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жалпы билим берүү уюмунун герби бар мөөрү менен күбөлөндүрүлгөн билими жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ (күбөлүк, аттестат) тапшырылат. Жалпы билим берүү уюму жалпы негизги же жалпы орто билим берүүнү аяктабаган окуучуга аныкталган үлгүдөгү маалым кат тапшырат.
- Жалпы негизги жана жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүрүүдө өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчүгө Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамына ылайык жалпы билим берүү уюмунун герби бар мөөрү менен

күбөлөндүрүлгөн билиминин артыкчылыгы жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ (күбөлүк, аттестат) тапшырылат. Бир же бир нече сабактарды өздөштүрүүдө өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчү «Айрым сабактарды өздөштүрүүдө жетишкен өзгөчө ийгиликтери үчүн» деген Мактоо грамотасы менен сыйланат. Бардык сабактар боюнча эң жакшы чейректик, жылдык жана жыйынтыктоочу баалары бар көчүрүү класстарынын окуучулары «Окуудагы эң жакшы ийгиликтери үчүн» деген Мактоо баракчасы менен сыйланышат.

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин педагогикалык кеңешинин чечими жана балдардын иштери боюнча комиссиянын макулдугу боюнча укукка каршы иш-аракеттерди жасаган жана жалпы билим берүү уюмунун уставын көп жолу одоно бузгандыгы үчүн он беш жашка чыккан окуучуларды, педагогикалык таасир этүүнүн чектүү чарасы катары жалпы билим берүү уюмунан чыгарууга жол берилет. Балдардын иштери боюнча комиссия ата-энеси (мыйзамдуу өкүлү) менен бирдикте чыгарылган окуучуну башка жалпы билим берүү уюмунда окуусун улантуу же ишке орноштуруу боюнча чечимин бир ай ичинде кабыл алат. Жетим балдарды жана ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) багуусунан ажыраган балдарды жалпы билим берүү уюмунан чыгаруу жөнүндө чечим тийиштүү жергиликтүү мамлекеттик администрациянын алдындагы үй-бүлөнү жана балдарды коргоо боюнча бөлүмдөрдүн макулдугу менен кабыл алынат.

5.5. Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө укуктуу:

- жалпы билим берүү уюмун тандап, окуусун улантуу үчүн окутуунун бардык этабына балдарын жиберүүгө жана билим алуунун таризин тандоого;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын чегинде окуучулардын жалпы орто билим алуу укугун сактоону талап кылууга;
- балдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого;
- уставда аныкталган таризде жалпы билим берүү уюмунун башкаруусуна катышууга;
- билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органына балдарды окутуу жана тарбиялоо маселелери боюнча кайрылууга укуктуу.

5.6. Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө милдеттүү:

- балага жалпы орто билим алуу үчүн зарыл шарттарды түзүүгө;
- балдардын күч-кубатына жана психикалык ден-соолуктарына ар дайым камкордук көрүүгө;
- баланын инсандык намысын урматтап, аны улуттук, тарыхый, руханий-маданияттык байлыктарын жана элдик салттарды, Мекенин, айлана-чөйрөнү урматтоого тарбиялоого;
- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин уставындагы өзүлөрүнүн укуктарын жана милдеттерин аткарууга жана балдары-нын тарбиясына жана балдары жалпы билим берүү уюмдарына зыян келтиргендиги үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдары аныктаган тартипте жооп берүүгө;
- жалпы билим берүү уюму менен үзгүлтүксүз кызматташууну колдоого;
- ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөр) билим берүү уюмунун аймагынан сырткары, окуудан тышкаркы убакта болгон балдардын саламаттыгы жана өмүрү үчүн толук жоопкерчилик тартышат.

5.7. Ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрдүн) башка укуктары ж-а милдеттери жалпы билим берүү уюму менен ушул уставга ылайык түзүлгөн келишиминде бекитилиши мүмкүн.

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесин мугалимдер менен толуктоо (комплектөө) Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык жүргүзүлөт. Мугалимдер үчүн негизги жумуш берүүчү болуп жалпы билим берүү уюму эсептелет. Педагогикалык кызматка билими жөнүндө диплому, тийиштүү педагогикалык квалификациясын ырастаган педагогикалык адистикке ээ болгон адамдар кабыл алынат. Педагогикалык билими жана дасыгы жок жарандар кайра даярдоо курсунан өтүшкөндөн кийин гана педагогикалык кесипте иштөөгө

укуктуу. Соттолгон же Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен тизме боюнча медициналык көрсөткүчтөрү бар жарандарга жалпы билим берүү уюмунда иштөөгө жол берилбейт. Педагогикалык иш жүргүзүү укугунан ажыратуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

- Мугалимдердин эмгек мамилелери Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык түзүлгөн келишим менен жөнгө салынат.

5.8. Мугалимдер төмөнкүлөргө укуктуу:

- окутуунун жана тарбиялоонун усулдарын, жалпы билим берүү программаларын, окутуу-усулдук комплектерди, окуучулардын билимин баалоонун усулдарын өз алдынча тандоого жана колдонууга;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын, окутуу жана тарбиялоо усулдарынын негиздеринде автордук жалпы билим берүү программасын, окуу китебин, окутуу-усулдук колдонмолорун иштеп чыгууга жана колдонууга;
- алдыңкы педагогикалык тажрыйбаларды жүзөгө ашырууга;
- өзүнүн кадыр-баркын жана кесиптик ар-намысын коргоого;
- кесиптик иши үчүн тийиштүү шарттарды талап кылууга;
- өзүнүн кесиптик деңгээлин жана дасыгын жогорулатууга (бул максатта жалпы билим берүү уюмунун администрациясы мугалимдерди кайра даярдоо жана дасыктарын жогорулатуу курстарында окутуу үчүн тийиштүү шарттарды түзөт);
- Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык өз ыктыяры менен аттестацияланууга;
- уставында аныкталган таризде жалпы билим берүү уюмун башкарууга катышууга;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары кабыл алган кошумча социалдык кепилдиктерге жана жеңилдиктерге.

5.9. Мугалимдер төмөнкүлөргө милдеттүү:

- педагогикалык этиканы жана жалпы билим берүү уюмунун уставын тутууга жана аткарууга;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын деңгээлинде окуучулардын негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүүлөрүн камсыздоого;
- окуучулардын өзгөчөлүктөрүн, ишке чеберчилик менен мамиле кылууларын өнүктүрүүгө, жүрүм-турумдарынын жогору ахлактык сапаттарын тарбиялоого;
- билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган бекиткен кызматтык дасыктык талаптарга ылайык келүүгө;
- өзүнүн кесиптик деңгээлин ар дайым өркүндөтүүгө жана дасыктарын жогорулатууга;
- окуучуларга карата моралдык жана күч ыкмаларын колдонбоого милдеттүү.

5.10. Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана жалпы билим берүү уюмунун уставы менен мугалимдердин кошумча укуктары жана милдеттери аныкталышы мүмкүн.

- Педагогикалык жүктүн өлчөмү окуу планы боюнча сааттардын санына, жалпы билим берүү уюмунун кадрлар менен камсыздыгына жана башка да иш шарттарына жараша аныкталат;
- окуу планынын сааттарынын саны азайтылбаса же класстардын саны кыскартылбаса, окуу жылынын башында белгиленген окутуу жүктөмүнүн өлчөмү (педагогикалык иши) окуу жылынын ичинде жалпы билим берүү уюмунун администрациясынын демилгеси менен бир ставкадан төмөн кыскартылбайт;
- жаңы окуу жылынын башында окутуу жүгүн белгилөөдө, бул жалпы билим берүү уюму негизги иш орду болуп саналган мугалимдер үчүн класстарда сабак өтүү өлчөмү жана окутууну улантуу сакталат.
- Мугалимдердин макулдугусуз кесиптик милдеттери жана эмгек келишими менен каралбаган жумуштарга тартууга жол берилбейт. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган учурлардан тышкары, эмгек келишими менен каралбаган жумушту аткарууга мугалимдин каршы болушу аны кызматтан

бошотууга негиз боло албайт.
-“Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин башка категориядагы кызматкерлеринин укуктары менен милдеттери тийиштүү типтеги дасыктык мүнөздөмөлөрү менен аныкталат.

6. Жалпы билим берүү уюмун башкаруу, анын органдары, алардын компетенциясы, башкаруу тартиби жана жоопкерчилик.

6.1.“ Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин башкаруу Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» Мыйзамына, ушул уставга ылайык демократиялык, ачык-айкындык, өз алдынчалык жана мамлекеттик-коомдук кызматташтык принциптерине ылайык жүргүзүлөт.

6.2. Ата-энелер комитети.

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинде тең башкаруунун тариздери болуп жалпы чогулуш, педагогикалык кенеш, көзөмөлчүлүк кенеш, ата-энелер комитети, окуучулардын өз алдынча башкаруулары эсептелинет.
- Ата-энелер комитети үч жылдык мөөнөткө ата-энелердин конференциясында шайланып, аны төрага башкарат. Ал комитет мектептин ата-энелер комитетине баш ийүү менен ата-энелер комитетинин конференциясында тактама (отчет) берип турат. Комитеттин ыйгарым укуктарынын мөөнөтү – 3 жыл (же комитеттин жылына үчтөн бири алмаштырылып турат).
- Анын иш аракеттерин ыңгайлаштыруу (координациялоо) үчүн комитеттин курамына мектептин окуу-тарбия иштери боюнча директордун орун басары же мектептен жана класстан тышкаркы тарбиялык иштердин уюштуруучусу кириши мүмкүн.
- Комитеттин иш-аракеттери Кыргыз Республикасынын «Балдар жөнүндөгү» Кодексине, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин токтому менен бекитилген «Жалпы билим берүүчү уюм жөнүндөгү» типтүү жобого, Жалпы билим берүүчү уюмдун Уставына ылайык ишке ашырылат.
- Комитеттин чечимдери жалпы билим берүүчү мектептин жетекчилиги үчүн сунуш катарында кабыл алынат. Комитеттин чечими жалпы билим берүү уюмдун чыгарылган буйругу менен гана милдеттүү катарында ишке ашырылат.
- Ата-энелер комитетинин милдеттери болуп жалпы билим берүүчү уюмдардын окуучуларынын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен алардын укуктары менен милдеттерин түшүндүрүү, үй-бүлөдө баланы тарбиялоо, ошондой эле жалпы билим берүүчү уюмдарды башкаруу процессине тартуу боюнча иштерди жүргүзүү эсептелет.

6.3. Педагогикалык кеңеш.

- Окутуу-тарбиялоо процессин өнүктүрүү жана жакшыртуу максатында педагогикалык кеңеш түзүлөт. Педагогикалык кеңеш жалпы билим берүү уюмунун окуу-тарбиялоо ишинин негизги маселелерин кароо үчүн дайыма иштөөчү педагогикалык кызматкерлерин бириктирген, директору төрагалык кылуучу коллегиалдуу органы болуп саналат.
- Педагогикалык кеңештин отуруму (заседаниеси) окуу жыл ичинде жалпы 5 жолу, (бир жолу чейрек сайын жана жаңы окуу жылынын башында), ал эми зарыл учурда кезексиз отурум чакырылат. Педагогикалык кеңеш билим берүү уюмунун иш планын бекитет, директордун, орун басарларынын жана мугалимдердин отчетторун, маалыматтарын угат.
- Педагогикалык кеңеш ийримдерди, студияларды, клубдарды жана башка окуучулардын бирикмелерин түзүү чечимин кабыл алат.
- Педагогикалык кеңеш билим берүүнүн мазмунун, окутуу-тарбиялоо иштеринин формаларын, ыкмаларын талкуулайт жана тандайт, педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу боюнча иштерди жүргүзөт, окуучуларды экзамендерге жиберүү, класстан класска көчүрүү, билими тууралуу күбөлүк жана аттестат берүү, окуучуларды жана кызматкерлерди сыйлоо чечимин

чыгарат.

6.4. Мектеп директору.

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесине түздөн-түз жетекчиликти директор жүзөгө ашырат.
- Ал Кочкор райондук билим берүү бөлүмү тарабынан кызматка конкурстук негизде дайындалат жана ээлеген кызматынан бошотулат.

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык кызматка дайындалат, которулат жана ээлеген кызматынан бошотулат.
- Директорлук кызматка пенсия жашынан өтпөгөн, Кыргыз Республикасынын жараны, жогорку педагогикалык билими жана 7 жылдан кем эмес педагогикалык стажы бар, Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын, психологияны, менеджментти жана билим берүүнү каржылоону, мектепте билим берүү маселелери боюнча мамлекеттик институттардын жана коомдук уюмдардын укуктарын жана милдеттерин билген жаран дайындалат.
- Директордун орун басарын жана материалдык-жоопкерчиликтүү кызматкерди кызматка дайындоо жана кызматтан бошотуу жалпы билим берүү уюмунун директорунун сунуштамасы боюнча Кочкор райондук билим берүү бөлүмү тарабынан жүргүзүлөт. Педагогикалык жана башка кызматкерлерди жумушка алууну жана кызматтан бошотууну жалпы билим берүү уюмунун директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык жүргүзөт.
- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин директору ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрдүн), мамлекеттин жана коомдун алдында өзүнүн кызматтык милдеттерине, эмгек келишимине жана жалпы билим берүү уюмунун уставына ылайык жекече түрдө жооп тартат.
- Кыргыз Республикасынын Конституциясын, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» жана «Мугалимдин статусу жөнүндө» Мыйзамдарын, жалпы орто билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын сактап, ишке ашырат;
- Кочкор райондук билим берүү бөлүмүнүн макулдугу боюнча педагогикалык кеңеш менен бирдикте жалпы билим берүү уюмунун негизги өнүгүү багыттарын аныктап, ишке ашырат;
- жарандардын жалпы орто билим алуу зарылчылыктарын канааттандырат;
- администрациялык-аткаруу органдарында жана башка мекемелерде жалпы билим берүү уюмунун укуктарын жана кызыкчылыктарын көздөйт жана коргойт;
- мугалимдерди жана техникалык персоналды тандоону жана жайгаштырууну жүргүзөт, педагогикалык кеңештин ишин жетектейт;
- Кочкор райондук билим берүү бөлүмү менен макулдашылган окуу планын мугалимдер менен бирдикте жүзөгө ашырат;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын жана негизги жалпы билим берүү программаларынын чегинде окуучулардын билимдеринин жеткиликтүүлүгүн жана сапаттуулугун камсыз кылат;
- класстан тышкары иштердин мазмуну аркылуу окуучулардын тарбиялоо ишин камсыздайт жана көзөмөлдөйт;
- мугалимдердин дасыктарын жогорулатууга жана алардын кесиптик өсүшүнө шарттарды түзөт, ошондой эле алардын аттестациясын өткөрөт;
- билими жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документтерин тапшырууну уюштурат жана аларды даярдоо үчүн бүтүрүүчүлөр жөнүндө тапшырылуучу маалыматтын тактыгын камсыздайт жана жооп тартат;
- балалыкты коргоо, жашы жетишпегендердин укуктарын жана кызыкчылыктарын сактоо боюнча талаптарды контролдойт жана сактайт;
- жалпы билим берүү уюмунун каржылык-чарбачылык ишин жетектейт жана көзөмөлдөйт:
- гранттардын жана инвестициялардын, ата-энелердин өз эрки менен тапшырган

төгүмдөрүн, анын ичинде кошумча билим берүү кызматынан түшкөн кирешелерди да, натыйжалуу пайдаланууну контролдойт жана жекече түрдө жооп берет;
- жалпы билим берүү уюмунун материалдык-техникалык базасын эсепке алуу жана сактоо, техникалык коопсуздугун жана санитардык-тазалык режимин сактоо, окуучулардын жана кызматкерлердин эмгегин коргоо үчүн жооптуу болот жана алар үчүн жооп тартат;
- жетектеген билим берүү уюмунда өрткө каршы коопсуздук боюнча, ошондой эле окуу учурунда окуучулардын жана кызматкерлердин өмүрлөрүнө жана ден-соолуктарына коркунуч келтирген же алардын өмүрлөрүнө алып келген учурлардын татаалдыгына жана күнөөсүнүн деңгээлине жараша Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тартиптик, административдик жана кылмыш жоопкерчилигин жекече түрдө тартат;
- кызматтык милдеттерге, жалпы билим берүү уюмунун уставына жана Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык башка да милдеттерди аткарат.

7. Жалпы билим берүү уюмуна кабыл алуунун жана чыгаруунун тартиби.

7.1. Жалпы билим берүү уюмуна окуучуларды кабыл алуу окуу жылынын башында 25-августка чейин жүргүзүлөт ж-а мектеп директорунун буйругу менен бекитилет.
7.2. Жалпы билим берүү уюмуна бекитилген аймакта жашаган мектеп жашындагы балдардын жана өспүрүмдөрдүн бардыгы арыздарынын, аныкталган үлгүдөгү медициналык маалым каттарынын негизинде мектепке билим берүүнүн бардык баскычтарына кабыл алуулары сыноосуз, акысыз ж.б. төлөмдөрсүз өткөрүлөт.
7.3. Жалпы билим берүү уюму окуучуларды кабыл алып жатканда алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) мектеп уставы жана окуу процессин жөнгө салуучу башка локалдуу документтер менен тааныштырууга милдеттүү.
7.4. Жалпы билим берүү уюмуна башталгыч жалпы билим берүүгө кабыл алууда төмөнкү документтер талап кылынат:
- ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) мектепке кабыл алуу боюнча арызы;
- баланын туулгандыгы тууралуу күбөлүктүн көчүрмөсү;
- ден соолугу жөнүндөгү медициналык маалымдама;
- өздүк дело баланын 3х4 сүрөтү менен;
- ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) жашаган жери жана үй-бүлө тууралуу справка.
7.5. Окуучулардын өз эрки менен бир мектептен экинчи мектепке которулуп келүүсү, кетүүсү ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арызынын негизинде жүргүзүлөт.

8. Көзөмөлчүлүк Кеңеш

Көзөмөлчүлүк кеңеши демөөрчүлөрдүн өз ыктыярдуу бирикмеси болуп эсептелинип, жалпы билим берүүчү уюмга бюджеттик эмес каржылоо жүргүзөт жана ага уюштуруу, финансылык жана консультациялык жардам көрсөтөт. Көзөмөлчүлүк кеңеши жалпы билим берүүчү уюмдун башкаруусуна ага берилген каражаттарды жана мүлктү пайдалануу боюнча чечим кабыл алуу жолу менен катышат.

8.1. Көзөмөлчүлүк кеңешинин милдеттери болуп:

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин ишинин натыйжалуулугун уюштуруу үчүн шарттарды түзүүгө көмөктөшүү;
- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин уставдык максаттарына жана милдеттерине жетүүсүнө көмөктөшүү;
- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси жарандык коомдук, ошондой эле эл аралык уюмдар менен натыйжалуу аракеттенүүсүнө көмөктөшүү;

- “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген каржылоонун кошумча булактарын тартуу;
- Көзөмөлчүлүк кеңеш – ишкерлер чөйрөсүнүн өкүлдөрүнүн, илимий жана билим берүү уюмдарынын, маданий жана социалдык чөйрө мекемелеринин, өкмөттүк эмес жана эл аралык уюмдардын өкүлдөрүнүн, ата-энелер бирикмелеринин өкүлдөрүнөн түзүлүп, анын курамы 15 адамдан ашык эмес санда түзүлөт.
- Көзөмөлчүлүк кеңешти түзүү, анын ишинин максаттары, принциптери, укуктук негиздери жана ишмердүүлүгү Кыргыз Республикасынын “Көзөмөлчүлүк кеңеш жөнүндөгү” мыйзамы менен жөнгө салынат.
- Көзөмөлчүлүк кеңеш - Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген булактардан (жеке жана юридикалык жактардын ыктыярдуу төгүмдөрүнүн, кайрымдуулуктарынан, материалдык демөөрчүлүк) финансылык жана башка материалдык каражаттарды тартууга укуктуу.
- Көзөмөлчүлүк кеңеш – тарабынан тартылган акчалай каражаттарды топтоштуруу үчүн “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси тарабынан банктык мекемеде топтомдо эсеп ачылат. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин атайын топтомдо эсептик счетуна түшкөн каражат Көзөмөлчүлүк кеңешинин макулдашуусу менен дайындуу максаттарга сарпталат.
- Көзөмөлчүлүк кеңеш ишин уюштурууга, кеңеш тарабынан тартылган акча каражаттардын 2% нан көп эмес акча каражаты пайдаланылат.
- Көзөмөлчүлүк кеңеш өз иши жөнүндө жалпы маалымдоо каражаттарында отчет жарыялайт.

9. Мүлк жана материалдык-финансылык каражаттар

9.1. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин уставдык ишин камсыз кылуу максатында уюштуруучу же ал ыйгарым укук берген орган Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте өзүнө таандык менчикти же өзү үчүнчү тараптан күрөөгө алган имараттарды, курулуштарды, жабдууларды жана башка мүлктү жалпы билим берүү уюмуна бекитип берет. Жалпы билим берүү уюмуна жер үлүшү Кыргыз Республикасынын мыйзамында аныкталган тартипте бекитилип берилет. Жалпы билим берүү уюмуна бекитилип берилген мүлк билим берүү максатынан тышкары алынып коюлушу жана (же) ээликтен ажыратылышы мүмкүн эмес.
9.2. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемеси уюштуруучусунун макулдугу менен ашканасын, спорттук залын жана окуу процессине пайдаланылбаган бош бөлмөлөрүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күрөөгө берүүгө укуктуу. Эгерде, жалпы билим берүү уюмунун негизги фонддорун үчүнчү тараптын пайдасына ажыратуу каралса, жалпы билим берүү уюму бүтүм түзүүгө укуксуз.
9.3. Мамлекеттик “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин мүлкүн жана каржылоо ресурстарын топтоо булактары болуп:
- республикалык жана жергиликтүү бюджеттер;
- уюштуруучу болуп саналган жекече жана юридикалык жактардын, чет өлкөлөрдүн жана жарандарынын каражаттары;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тыюу салбаган бюджеттен тышкаркы ишкердүүлүктөн түшкөн жалпы билим берүү уюмунун өзүнүн каражаттары;
- депозиттик салымдардан түшкөн кирешелер;
- жекече жана юридикалык жактардын, анын ичинде чет өлкөлүктөрдүн да өз ыктыярлары менен кошкон каражаттары, кайрымдуулуктары жана максаттуу төлөмдөрү;
- кредиттер;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка да булактар эсептелет.

9.4. Жекече жана юридикалык жактар белек, кайрымдуулук же керээз катары берген акчалай каражаттарына, мүлккө жана менчик обьектилерине, ошондой эле өз ишкердүүлүгүнөн түшкөн кирешелерден жана ошол кирешеге сатып алынган менчиктик обьектилерине да жалпы билим берүү уюмунун менчиктик укугу бар.
9.5. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси өзүнүн карамагындагы акчалай каражаттарынын жана менчигинин чегинде өз милдеттери боюнча жооп берет. Жалпы билим берүү уюмуна көрсөтүлгөн акчалай каражаты жетпей калса, анда анын милдеттери боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте уюштуруучусу жооп берет.
9.6. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, каржылоо каражаттары болсо, жалпы билим берүү уюмдарын ченемдерден ашык каржылашы мүмкүн.
9.7. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси мүлктүн сакталышы жана пайдаланышы үчүн жоопкерчилик тартат жана финансылык-чарбачылык ишин мамлекеттик контролдоону текшерүү органдары тийиштүү ченемдик укуктук актылардын негизинде жүргүзүшөт.
9.8. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесине республикалык жана жергиликтүү бюджеттен берилген каражаттар казыналык тарабынан жана жалпы билим берүү уюму иштеп тапкан, бюджеттен түшкөн бардык каражаттар Көзөмөлчүлүк кеңеш жана коомдук институттар тарабынан көзөмөлдөнөт.
9.9. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген булактардан алынган бюджеттен тышкаркы каражаттарды чыгымдоо маселеси боюнча коомдук угуулар педагогикалык кенеш, ата-энелер,окуучулар аныктаган тартипте жана мөөнөттө өткөрүлүп, көзөмөлчүлук кеңеши тарабынан чечилип, аныкталат.

10. Бюджеттик каражаттардын чыгашасы жөнүндө коомдук угууларды өткөрүүнүн тартиби

10.1. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген булактардан алынган бюджеттен тышкары каражаттардын чыгымдалышы жөнундө коомдук угууларды өткөрүүгө милдеттүү.
10.2. Билим берүү уюмдарынын билим берүү процессинин катышуучулары, жарандык сектордун өкүлдөрү жана бардык кызыкдар адамдар коомдук угууларга катыша алышат.

11. Эл аралык кызматташтык

11.1. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте чет өлкөлүк ишканалар (мекемелер, уюмдар) менен түз байланыш түзүүгө жана банк мекемелеринде валюталык эсептерин ачууга укуктуу.

12. Уставга өзгөртүүлөрдү, толуктоолорду киргизүү тартиби

12.1. "Кызыл-Дөбө орто мектеби" мекемесинин уставына өзгөртүүлөрдү, толуктоолорду киргизүү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

13. Жалпы билим берүү уюмун жоюу жана өзгөртүп уюштуруу

13.1. Окуу жылынын аягында жалпы билим берүү уюму жоюлса же өзгөртүп уюштурулса, билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөр) менен макулдашып, аларды башка жалпы билим берүү уюмдарына которуу боюнча жоопкерчилигин өзүнө алат.

13.2. “Кызыл-Дөбө орто мектеби” мекемесинин жоюлушу жана өзгөртүп уюштурулушу Кыргыз Республикасынын Жарандык кодексинде жана Кыргыз Республикасынын «Юридикалык жактарды, филиалдарды (өкүлдүктөрдү) мамлекеттик каттоо жөнүндө» мыйзамында аныкталган тартипте ишке ашырылат.

Кызыл-Дөбө орто мектеби”
мекемесинин директору: **К.Ж.Керимбекова**